

**Cyfarfod ar y Cyd rhwng y
Grŵp Trawsbleidiol ar Dai a'r Grŵp Trawsbleidiol ar Gwmnïau
Cydweithredol**

12.15-1.30pm, 28 Ionawr 2015

Ystafell Gynadledda 21, Tŷ Hywel, Bae Caerdydd

Cofnodion

1. **Croeso i'r cyfarfod ar y cyd** - Croesawodd Sandy Mewies AC y sefydliadau sy'n gysylltiedig â mentrau cydweithredol i'r cyfarfod a gwahoddwyd Derek Walker i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am y prosiect tai cydweithredol yng Nghymru.
2. **Y wybodaeth ddiweddaraf am y Prosiect Tai Cydweithredol** - Rhoddodd Dave Palmer, Nick Bliss a Derek Walker o Ganolfan Cydweithredol Cymru y wybodaeth ddiweddaraf am y prosiect presennol. Rhoddwyd crynodeb o'r gwaith cymunedol sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd o fewn yr ardaloedd prosiect arloesi, yr adnoddau sydd ar gael, yr ymrwymiad gan Lywodraeth Cymru, a brwdfrydedd a chefnogaeth swyddogion. Cyfeiriwyd at y ddogfen *Bringing Democracy Home*.

Cwestiynau a sylwadau

- a. Mynegodd Joyce Watson AC ddymuniad i ddysgu mwy am y prosiect a sut y gallai'r model gysylltu â'r cyfleoedd adeiladu a chyflogaeth.
- b. Dywedodd Howard Lewis y gallai Cartrefi am Oes yn Llundain gael eu defnyddio o fewn egwyddorion y prosiect tai cydweithredol.
- c. Nododd Nick Bliss ei fod wedi'i blesio gan ddull a chynnydd Llywodraeth Cymru, gan gynnwys ymweliad diweddar â'r Wyddgrug.
- d. Nododd John Puzey y cefnogwyd tai cydweithredol o fewn maniffesto Cartrefi i Gymru Gyfan.
- e. Gofynnodd Sandy Mewies a ellid cymhwyso tai cydweithredol i'r ddarpariaeth o dai pobl hŷn, gan gynnwys ExtraCare.
- f. Nododd Mark Isherwood fod y Gynghrair Therapi Galwedigaethol hefyd yn arwain galwad ar gyfer integreiddio egwyddorion cartrefi gydol oes wrth ddatblygu tai.
- g. Nododd Nick Bliss fod datblygu gwahanol fodolau cydweithredol yn bwysig i gwrdd ag anghenion cymunedau lleol, ac i sicrhau cynwysoldeb cyfranogwyr. Dywedodd hefyd fod cefnogi cwmnïau cydweithredol i ddatblygu capasiti a datblygu sgiliau aelodau yn hanfodol i lwyddiant.
- h. Nododd Sioned Hughes fod llawer o aelodau CIC yn cymryd rhan weithredol yn y prosiectau ac y gallai datblygiadau ExtraCare cydweithredol fod yn hyfyw yn y dyfodol.
- i. Nododd Auriol Miller ei bod yn bwysig uno'r gwaith o ddatblygu tai â blaenoriaethau iechyd a gweithgarwch.
- j. Gofynnwyd i Alex Bird am ddiwygio prydles a dywedodd nad oedd unrhyw bolisi yng Nghymru o ran prynu prydlesi allan ar gyfer opsiynau rhydd-ddaliadol a hunan-reolaeth, gan gynnwys mentrau cydweithredol.

- k. Nododd Keith Edwards nad yw'r cynnwys Cartrefi Rhentu a rannwyd hyd yma yn delio â llesddeiliaid.
- l. Gofynnodd Sandy Mewies a oedd modd derbyn mwy o wybodaeth am hyn ac i roi hwn ar yr agenda fel eitem trafod ar gyfer cyfarfod y Grŵp Trawsbleidiol ar Dai yn y dyfodol.
- m. Nododd Steve Clarke fod hwn yn fater ar gyfer nifer o grwpiau y mae Tenantiaid Cymru yn gweithio gyda hwy. Maent yn grwpiau a gafodd cyngor gwael yn ystod prosesau trosglwyddo stoc ac erbyn hyn roedd ystod o faterion i fynd i'r afael â hwy.
- n. Nododd John Puzey fod gan Shelter Cymru arbenigwyr a all ddarparu gwybodaeth.
- o. Nododd Elle McNeil fod Compare the Market wedi gwneud ymchwil ar reoleiddio a hawliau defnyddwyr a llesddeiliaid.
- p. Gofynnodd Alicja Zalesinska a oedd unrhyw enghreifftiau o brosiectau tai cydweithredol sy'n gweithio gyda grwpiau lleiafrifol
- q. Dywedodd Nick Bliss nad oedd yn gwybod am unrhyw brosiectau o'r fath, ond ei bod yn debygol y byddai rhai yn dod i'r amlwg.
- r. Cyfeiriodd Dave Palmer at y grŵp 'Vintage Green' yng Nghaerdydd, sef menter cydweithredol tai i fenywod hŷn.

Camau i'w cymryd:

- **Canolfan Gydweithredol Cymru i anfon gwybodaeth am brosiectau tai cydweithredol at Joyce Watson.**
- **'Prydleswyr' i fod yn eitem ar agenda cyfarfod y Grŵp Trawsbleidiol ar Dai yn y dyfodol.**
- **Elle McNeil i anfon linc i ymchwil Compare the Market at y Grŵp Trawsbleidiol ar Dai a Cartrefi i Cymru Gyfan.**

3. Cyflwyniad a thrafodaeth ar fanifesto Cartrefi i Cymru Gyfan

Cyflwynodd John Puzey o Shelter Cymru y maniffesto Cartrefi i Cymru Gyfan. Eglurodd bod nifer o aelodau wedi gweithio ar y ddogfen ac wedi ymrwymo iddi ar gyfer etholiad Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn 2016. Rhan annatod o'r ddogfen oedd y cysylltiadau rhwng tai a'r frwydr yn erbyn tlodi, hybu iechyd a lles a'r ffaith y dylid ystyried tai i fod yn agwedd allweddol ar seilwaith cenedlaethol. Gofynnodd Cartrefi i Cymru Gyfan i Aelodau'r Cynulliad sy'n rhan o'r Grŵp Trawsbleidiol ar Dai ystyried beth allent ei gefnogi o fewn y maniffesto a chymryd y maniffesto yn ôl i'w pleidiau.

Cwestiynau a sylwadau

- a) Awgrymodd Keith Edwards y gallai aelodau unigol o Cartrefi i Cymru Gyfan gyfarfod ag aelodau unigol o'r Grŵp Trawsbleidiolar ar Dai i ddatblygu consensws ar y maniffesto.
- b) Nododd Sandy Mewies y byddai'n hapus i gyflwyno'r maniffesto i'w phlaidd ei hun i gefnogi'r cynnwys a dangos sut y mae tai yn berthnsdol i sawl gweinidogaeth.
- c) Nododd Ron Walton ei bod yn bwysig deall sut y mae tai yn cefnogi cymunedau aml-genhedlaeth.
- d) Pwysleisiodd Sioned Hughes rôl tai fel seilwaith a phwysigrwydd negeseuon allweddol ynglŷn â chysylltiadau rhwng tai â'r economi a lles.
- e) Nododd Sandy Mewies y byddai'n sicrhau bod y maniffesto yn cael ei anfon at Brif Weinidog Cymru a Gweinidogion eraill, a bod hwn yn amser da gan fod yr holl bartïon yn edrych ar fanifestoes gwleidyddol ar hyn o bryd.

- f) Nododd Dave Palmer bod Canolfan Gydweithredol Cymru hefyd yn cefnogi maniffesto Cartrefi i Cymru Gyfan.
- g) Nododd Jocelle Lovell y byddai'n hoffi gweld mwy o ffocws ar y sector rhentu preifat yn y maniffesto.
- h) Awgrymodd Keith Edwards y gallai'r Gymdeithas Landlordiaid Preswyl a Chymdeithas Genedlaethol y Landlordiaid gael eu gwahodd i ymuno â Cartrefi i Cymru Gyfan.
- i) Nododd John Puzey y bydd Cartrefi i Cymru Gyfan yn trafod ymestyn aelodaeth yn y cyfarfod nesaf.
- j) Nododd Ceri Cryer bod gwybodaeth am dai a dewis i bobl hŷn yn rhan bwysig o gynnig y sector, ac nid dim ond canolbwytio ar ymyrryd mewn argyfyngau. Dywedodd fod polisi sy'n seiliedig ar dystiolaeth yn bwysig o ran mynd i'r afael â materion sy'n ymwneud â unigedd cymdeithasol mewn cymunedau.

Camau gweithredu

- Aelodau'r Cynulliad i gysylltu â chadeirydd Cartrefi i Cymru Gyfan i drefnu cyfarfodydd unigol gyda chynrychiolwyr Cartrefi i Cymru Gyfan yn ôl y gofyn.
- Sandy Mewies, Cadeirydd y Grŵp Trawsbleidiol ar Dai, i alw cyfarfod gyda Keith Edwards a Helen Northmore i gwblhau trosglwyddiad ysgrifenyddiaeth a chytuno ar gynnwys, dyddiad a lleoliad cyfarfod y Grŵp Trawsbleidiol ar Dai.

4. Cloi